

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Ταχ. Διεύθυνση: Λεωφ. Συγγρού 185 & Σάρδεων 2, 17121 Νέα Σμύρνη
Ιστοσελίδα: www.elidek.gr
Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών
Ηλ. Διεύθυνση: info@elidek.gr, secretariat@elidek.gr
Τηλ. Επικοινωνίας: 210 6412410, 210 6412420

Προς: κα. Κατερίνα Μπράβου
Υπουργείο Ανάπτυξης
Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας
Διεύθυνση Σχεδιασμού και Προγραμματισμού Έρευνας και Καινοτομίας
Τμήμα Αποτίμηση και Αξιολόγησης Επιπτώσεων

Κοιν.: Καθηγητή Αθανάσιο Τσακρή
Πρόεδρο Επιστημονικού Συμβουλίου ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.

Θέμα: Ερώτηση προς την κυρία και τον κύριο Υπουργό: Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού & Ανάπτυξης με θέμα - «Επιστροφή Ελλήνων επιστημόνων από το εξωτερικό: θα αξιοποιηθεί η διεθνής συγκυρία;»

Σχετ: Η με Α.Π. 108267/12.06.2025 Ερώτηση 6027/11-06-2025

Αξιότιμη κα Μπράβου,

Σε απάντηση της με Α.Π. 6027/11.06.2025 Ερώτησης της Βουλευτού κ. Κυριακής Μάλαμα, προς την Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και τον Υπουργό Ανάπτυξης και με θέμα «Επιστροφή Ελλήνων επιστημόνων από το εξωτερικό: θα αξιοποιηθεί η διεθνής συγκυρία;» σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

- Ερώτημα 2 «Υφίσταται πλήρης χαρτογράφηση του επιστημονικού δυναμικού της ελληνικής διασποράς, ανά επιστημονικό πεδίο και γεωγραφική κατανομή, ώστε να καταστεί δυνατή η στοχευμένη προσέγγιση και υποστήριξη επαναπατρισμού;»

Το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της υλοποίησης των σκοπών του, όπως αυτοί περιγράφονται στο άρθρο 2 παρ. 1 Ν. 4429/2016, δεν

διαθέτει τα μέσα για να προβεί σε κάποια ενέργεια προκειμένου να συγκεντρωθούν τα στοιχεία που αναφέρονται στο ερώτημα.

- ο Ερώτημα 4: «Ποιο είναι το ύψος των σχετικών κονδυλίων (π.χ. ΕΛΙΔΕΚ, ΕΣΠΑ, ΕΛΚΕ, ΠΔΕ) που διατέθηκαν τα τελευταία δυο χρόνια ειδικά για την ενίσχυση επιστρεφόντων επιστημόνων;»

Από την ίδρυση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. τον Οκτώβριο του 2016 έως και σήμερα έχουν δεσμευθεί μέσα από 28 διαφορετικές προκηρύξεις του Ιδρύματος περίπου 350 εκατ. ευρώ για δράσεις ενίσχυσης Υποψηφίων Διδασκόντων, Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/τριων, Μελών ΔΕΠ, Ερευνητών/τριών, για την απόκτηση εξοπλισμού μεγάλης αξίας και τη διασύνδεση της επιστήμης με την κοινωνία. Από τις δράσεις αυτές κυρίως οι συνολικά τέσσερις (4) Προκήρυξεις Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/τριών, καθώς και η 2η και η 5η Προκήρυξη Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» – «Αιέν Αριστεύειν – Θεόδωρος Παπάζογλου» (δύνανται εκ της φύσεώς τους και ου αντικειμένου τους να) έχουν πιο άμεσο αντίκτυπο προς την ενίσχυση της επιστροφής Ελλήνων/ίδων ερευνητών/τριών/επιστημόνων που εργάζονται στο εξωτερικό, δεν έχουν όμως αποκλειστικά αυτή την στόχευση και ως εκ τούτου δεν απευθύνονται αποκλειστικά σε Έλληνες/ίδες ερευνητές/τριες του εξωτερικού. Καθώς δεν είναι μετρήσιμα τα ακριβή στοιχεία για τα δύο τελευταία έτη, θα θέλαμε να αναφέρουμε πως στις έξι (6) ως άνω δράσεις έχουν δεσμευτεί συνολικά 77.730.000,00€, τα οποία διατίθενται τμηματικά στους δικαιούχους ανάλογα με την πρόοδο υλοποίησης εκάστου χρηματοδοτούμενου ερευνητικού έργου.

- ο Ερώτημα 5: «Ποια είναι τα ποσοτικά αποτελέσματα των προσπαθειών έως σήμερα; Δηλαδή πόσοι Έλληνες επιστήμονες έχουν επιστρέψει από ΗΠΑ ή άλλες χώρες τα τελευταία δυο χρόνια; Πόσες προκηρύξεις ή προγράμματα έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά για αυτή την κατηγορία;»

Καθώς, δεν είναι γνωστά στοιχεία που αφορούν αποκλειστικά την τελευταία διετία, μιας και το σύνολο σχεδόν των δράσεων του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. είναι ακόμα σε εξέλιξη και δεν έχουν ολοκληρωθεί και σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν στην απάντηση του Ερωτήματος 4 θα θέλαμε να αναφέρουμε πως με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα και από μια πρόσφατη (Οκτώβριος 2024) εσωτερική έρευνα του Ιδρύματος προέκυψαν τα στοιχεία που εμφανίζονται αναλυτικά στον ακόλουθο Πίνακα 1 και μόνο για τις δράσεις όπου μπορεί να τεκμηριωθεί “brain gain”.

Πίνακα 1. Στοιχεία brain gain ανά δράση τόσο αναφορικά με τους/ις Επιστημονικούς/ες Υπεύθυνους/ες των Έργων, όσο και συνολικά για την Ερευνητική Ομάδα αυτών.

Ταυτότητα έρευνας			Brain Gain				
Δείγμα			Μέλη Ερευνητικών Ομάδων που επέστρεψαν για να εργασθούν σε ερευνητικά έργα				Επιστημονικοί/ές Υπεύθυνοι που επέστρεψαν
Δράσεις	Σύνολο Έργων	Απαντήσεις δικαιούχων	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Άλλο	Σύνολο
1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας	278	200	52	33	19		
2η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛΙΔΕΚ για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ	161	116	51	20	31		
1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/τριών	189	102	38	15	23		39
2η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/τριών	102	76	51	33	16	2	16
3η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/τριών	78	69	31	19	12		6
2η & 5η Προκήρυξη Δράσης Επιστήμη και Κοινωνία – «Αιέν Αριστεύειν – Θεόδωρος Παπάζογλου» (ERC)	19	10	8	3	5		8
«Χρηματοδότηση της Βασικής Έρευνας (Οριζόντια υποστήριξη όλων των επιστημών)» - Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0»	279	223	106	64	42		

3η Προκήρυξη Δράσης Επιστήμη και Κοινωνία - «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης»	32	21	2	1	1		
Σύνολο	1.138	817	339	188	149	2	69

Ενώ σε παλαιότερη έρευνα που είχε πραγματοποιήσει το Ίδρυμα τον Φεβρουάριο του 2019 μεταξύ των συνολικά 409 υποτρόφων της «1ης Προκήρυξης Υποτροφιών ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για Υποψήφιους/ες Διδάκτορες» 185 δικαιούχοι δήλωσαν πως θα είχαν φύγει από τη χώρα αν δεν λάμβαναν την υποτροφία του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ., 21 δικαιούχοι επέστρεψαν στην Ελλάδα από το εξωτερικό και από αυτούς/ές οι 16 δεν θα επέστρεφαν αν δεν λάμβαναν την υποτροφία του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. Επίσης, στο πλαίσιο της ίδιας έρευνας του Φεβρουαρίου του 2019 μεταξύ των χρηματοδοτούμενων ερευνητών/τριών στο πλαίσιο της «1ης Προκήρυξης ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση Μεταδιδακτορικών Ερευνητών/ριών» το 49% των δικαιούχων απάντησε πως θα έφευγε από τη χώρα αν δεν λάμβανε τη χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ., το 21% των δικαιούχων επέστρεψε στη χώρα καθώς ζούσε και εργαζόταν στο εξωτερικό πριν λάβει τη χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ., ενώ το 72% όσων επέστρεψαν δήλωσε ότι δε θα επέστρεφε στην Ελλάδα αν δεν λάμβανε τη χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.

Τέλος, να σημειώσουμε πως το ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. έως σήμερα δεν έχει δημοσιεύσει κάποια προκήρυξη που να στοχεύει αποκλειστικά στην προσέλκυση/στον επαναπατρισμό Ελλήνων/ίδων επιστημόνων είτε από τις ΗΠΑ, είτε από τον υπόλοιπο κόσμο.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση,

Η Διευθύντρια του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας

Δρ Αικατερίνη Κουραβέλου